

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka v letu 2022

2024

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Pravilnost poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka v letu 2022

Številka: 325-10/2023-22

Ljubljana, 3. julija 2024

Povzetek

Računsko sodišče je izvedlo revizijo pravilnosti poslovanja **politične stranke Slovenska demokratska stranka** v letu 2022.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka v letu 2022. Računsko sodišče je preverjalo skladnost poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka v letu 2022 izreklo **mnenje s pridržkom**, ker stranka protivrednosti posameznih prispevkov, ki jih je pridobila v nasprotju z Zakonom o političnih strankah oziroma Zakonom o volilni in referendumski kampanji, ni pravočasno nakazala v humanitarne namene in ker v letnem poročilu ni ustrezno poročala o prispevkih fizičnih oseb, pri katerih je znesek vseh nakazil posamezne fizične osebe presegal zakonsko določen prag. Na izrek mnenja je vplivalo tudi to, da v reviziji nismo mogli potrditi doslednega razmejevanja stroškov za redno poslovanje stranke in stroškov stranke za volilne in referendumske kampanje. Prav tako nismo mogli potrditi, da je v letnem poročilu izkazano stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev navedeno v pravilni višini.

Računsko sodišče ni zahtevalo predložitve odzivnega poročila, ker je politična stranka Slovenska demokratska stranka že med revizijskim postopkom izvedla ustrezen popravljalni ukrep. Politični stranki Slovenska demokratska stranka pa je podalo več priporočil za izboljšanje poslovanja in okrepitev notranjih kontrol.

Kazalo

1. Uvod	6
1.1 Predstavitev stranke SDS	6
1.2 Predstavitev revizije	8
2. Ugotovitve	10
2.1 Prihodki	10
2.1.1 Prispevki za redno poslovanje stranke po ZPolS	11
2.1.2 Prihodki od premoženja	14
2.2 Odhodki	15
2.2.1 Odhodki rednega poslovanja	15
2.2.2 Odhodki kampanj stranke	16
2.3 Premoženje stranke	16
2.4 Posojila stranke	17
3. Mnenje	18
4. Priporočila	20

1. Uvod

Izvedli smo revizijo pravilnosti poslovanja politične stranke Slovenska demokratska stranka (v nadaljevanju: SDS) v letu 2022. Revizijo smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹, Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² in Zakona o političnih strankah³ (v nadaljevanju: ZPolS). Sklep o izvedbi revizije⁴ je bil izdan 23. 6. 2023.

Naša pristojnost je, da izrečemo mnenje o pravilnosti poslovanja v skladu z ZPolS.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁵. Revizija je vključevala izvajanje postopkov za pridobivanje revizijskih dokazov o pravilnosti poslovanja. Izbrani postopki vključujejo tudi ocenjevanje tveganj za nastanek nepravilnosti. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Predstavitev stranke SDS

Stranka SDS s sedežem na naslovu Trstenjakova ulica 8 v Ljubljani je bila ustanovljena 16. 2. 1989. Stranka SDS je bila vpisana v register političnih strank pri Ministrstvu za notranje zadeve z odločbo št. 024-5/94 z dne 29. 10. 1994, kasnejše spremembe pa so bile vpisane v register z drugimi odločbami. Stranka SDS je imela v letu 2022 odprte naslednje transakcijske račune:

- za redno poslovanje št. SI56 3000 0000 2012 010 pri N Banki d.d., Ljubljana in št. SI56 0400 1004 8463 808 pri Novi Kreditni Banki Maribor d.d. (v nadaljevanju: transakcijska računa za redno poslovanje);
- za volilno kampanjo za volitve poslancev v Državni zbor Republike Slovenje (v nadaljevanju: državni zbor) v letu 2022 št. SI56 3000 0170 2012 088 pri N Banki d.d., Ljubljana;
- za volilno kampanjo za volitve v občinske svete št. SI56 0284 3026 4456 324 pri Novi Ljubljanski banki d.d., Ljubljana (v nadaljevanju: NLB);
- za volilno kampanjo za volitve županov SI56 0284 3026 4456 227 pri NLB;
- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o dolgotrajni oskrbi v letu 2022⁶ št. SI56 0284 3026 4526 649 pri NLB;

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 103/07, 99/13 in 46/14.

⁴ Št. 325-10/2023/2.

⁵ Uradni list RS, št. 122/22.

⁶ Odlok o razpisu zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah Zakona o dolgotrajni oskrbi (Uradni list RS, št. 134/22).

- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o Radioteleviziji Slovenija v letu 2022⁷ št. SI56 0284 3026 4526 746 pri NLB;
- za referendumsko kampanjo o noveli Zakona o Vladi Republike Slovenije⁸ št. SI56 0284 3026 4526 843 pri NLB.

V letu 2022 je veljal Statut SDS (v nadaljevanju: statut), ki ga je stranka SDS sprejela na 12. kongresu stranke SDS 19. 6. 2021. V skladu z 10. členom statuta so bili v letu 2022 organi stranke SDS: kongres SDS, svet SDS, izvršilni odbor SDS, predsednik SDS, nadzorni odbor SDS, poslanska skupina SDS v državnem zboru, poslanska skupina SDS v Evropskem parlamentu in poslanska skupina SDS v Državnem svetu Republike Slovenije. Na lokalni ravni je stranka organizirana v krajevne odbore, občinske odbore in regijske koordinacije.

Predsednik stranke SDS v letu 2022 je bil Ivan Janša.

Stranka SDS je imela 6 zaposlenih na dan 31. 12. 2022.

V skladu s prvim odstavkom 21. člena ZPolS lahko stranka SDS pridobiva sredstva za izvajanje dejavnosti:

- od članarin,
- od prispevkov fizičnih oseb,
- od prihodkov od premoženja in
- iz proračuna.

Na podlagi 45. člena statuta je stranka SDS v letu 2022 pridobivala sredstva s pobiranjem članarine, s prispevki pravnih in fizičnih oseb, dohodki iz proračuna in dohodki iz gospodarskih dejavnosti. Podrobneje so bili posamezni načini financiranja stranke SDS urejeni v Sklepu o višini in načinu pobiranja članarine in funkcinarskih prispevkov SDS ter dotacijah iz občinskih proračunov in državnega proračuna za leto 2022 (v nadaljevanju: sklep o financiranju). Poslanci v državnem zboru, državni svetniki, poslanci v Evropskem parlamentu, ministri, državni sekretarji, člani diplomatskega zbora in drugi na državni ravni voljeni oziroma imenovani funkcionarji, ki so člani SDS, ter vsi voljeni oziroma imenovani funkcionarji na občinski ravni, ki so člani SDS, so bili tako dolžni plačevati stranki SDS prispevek, imenovan "funkcionarska članarina", v višini najmanj 5 % od vsakega neto prejemka⁹.

Stranka SDS je v letu 2022 sodelovala na:

- volitvah za poslance v državni zbor: stranka SD je dobila 27 mandatov¹⁰ za poslance v državnem zboru;

⁷ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 134/22).

⁸ Odlok o razpisu zakonodajnega referenduma o Zakonu o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 134/22).

⁹ Tretji odstavek 2. člena sklepa o financiranju.

¹⁰ Zapisnik o ugotoviti izida volitev poslancev v Državni zbor (Uradni list RS, št. 62/22).

- volitvah županov: stranka SDS je dobila 12 mandatov¹¹ za župane;
- volitvah v občinske svete: stranka SDS je dobila 583 mandatov za občinske svetnike¹²;
- 3 referendumih.

Za pravilnost finančnega in materialnega poslovanja stranke SDS je skladno z 22. in 46. členom statuta odgovoren generalni sekretar stranke SDS. Ta odgovornost vključuje tudi vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pravilnostjo poslovanja. Odgovorna oseba stranke SDS v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije je bil Borut Dolanc, generalni sekretar stranke SDS.

1.2 Predstavitev revizije

Predmet revizije je pravilnost poslovanja stranke SDS v letu 2022.

V reviziji smo preverjali:

- prihodke in odhodke stranke,
- povečanje in zmanjšanje premoženja stranke,
- posojila in druge obveznosti stranke.

Revidirali smo transakcije, ki jih je stranka SDS v letu 2022 izvajala prek odprtih transakcijskih računov za redno poslovanje in transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumске kampanje v letu 2022.

Cilj revizije je izrek mnenja o pravilnosti poslovanja stranke SDS v letu 2022.

Pri presoji skladnosti poslovanja s predpisi smo upoštevali določbe ZPolS in Zakona o volilni in referendumski kampanji¹³ (v nadaljevanju: ZVRK).

Zagotovila za izrek mnenja smo pridobili s pregledovanjem in analiziranjem dokumentacije in s podrobnim preizkušanjem podatkov.

Dokaze za izrek mnenja smo pridobili s preizkušanjem pravilnosti prihodkov in odhodkov po nestatističnem načinu vzorčenja, vseh povečanj oziroma zmanjšanj premoženja stranke ter vseh posojil stranke v letu 2022. Za preizkušanje smo sestavili revizijski program. Za izrek mnenja smo upoštevali tiste razkrite nepravilnosti, ki smo jih opredelili v revizijskem programu. Sodila za oblikovanje mnenja so bili predpisi, ki urejajo poslovanje političnih strank.

Prihodki in odhodki stranke SDS na posebnem transakcijskem računu za volitve poslancev v državni zbor v letu 2022 so bili predmet posebne revizije. V reviziji nismo preverjali računovodskih izkazov

¹¹ [URL: <https://volitve.dvk-rs.si/lv2022/#/rezultati>], 25. 3. 2024.

¹² Tako kot opomba 11.

¹³ Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 – ZPolS-D, 11/11, 28/11 – odl. US in 98/13.

z vidika, ali resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31. 12. 2022 ter prihodke in odhodke za to leto v skladu z Zakonom o računovodstvu¹⁴.

¹⁴ Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.

2. Ugotovitve

2.1 Prihodki

Stranka SDS je v letnem poročilu za leto 2022 izkazala prihodke v znesku 1.853.857,76 EUR, ki jih je pridobila iz virov, ki jih prikazuje Tabela 1. Iz letnega poročila izhaja, da so prihodke stranke SDS v letu 2022 predstavljali sredstva, zbrana s članarinami (7,41 %), sredstva, zbrana z denarnimi in drugimi prispevki fizičnih oseb (17,20 %), prihodki iz proračuna Republike Slovenije (43,69 %), sredstva iz proračunov lokalnih skupnosti (30,61 %) ter prihodki iz premoženja (1,09 %).

Tabela 1 Prihodki stranke SDS v letu 2022

Prihodki	Znesek v EUR	Struktura v % ¹⁾
I. Članarine	137.440,85	7,4
II. Denarni prispevki fizičnih oseb	316.648,74	17,1
1. Za redno poslovanje strank po ZPolS (prvi odstavek 22. člena ZPolS)	308.723,54	16,7
2. Za kampanjo po ZVRK (prvi odstavek 14. člena ZVRK)	7.925,20	0,4
III. Druge oblike prispevkov fizičnih oseb	2.213,38	0,1
1. Za redno poslovanje strank po ZPolS (drugi odstavek 22. člena ZPolS)	0	0
2. Za kampanjo po ZVRK (drugi odstavek 14. člena ZVRK)	2.213,38	0,1
IV. Prihodki iz proračuna Republike Slovenije	809.872,32	43,7
1. Prihodki po 23. členu ZPolS	521.303,91	28,1
2. Prihodki po drugem odstavku 21. člena ZPolS	220.000,00	11,9
3. Prihodki po 24. in 26. členu ZVRK	0	0
4. Donacije od dela dohodnine po zakonu, ki ureja dohodnino	46.980,91	2,5
5. Prihodki po drugih zakonih	21.587,50	1,2
V. Prihodki iz proračuna lokalne skupnosti	567.522,43	30,6
1. Prihodki po 26. členu ZPolS	563.635,37	30,4
2. Prihodki po 28. členu ZVRK	0	0
3. Prihodki po drugih zakonih	3.887,06	0,2
VI. Izredni prihodki	0,04	0
VII. Prihodki od premoženja	20.160,00	1,1
Skupaj	1.853.857,76	100,0

Opomba: ¹⁾ Zaradi zaokroževanja na eno decimalno število pride v posameznih primerih do odstopanja v zadnji številki.

Vir: letno poročilo stranke SDS za leto 2022.

V reviziji smo ugotovili, da je stranka SDS v letnem poročilu (obrazec P1 – Prihodki in odhodki v letu, za katero se dela letno poročilo, 2022) za 1.157,93 EUR¹⁵ previsoko izkazala denarne prispevke fizičnih oseb in hkrati za 727,93 EUR prenizko izkazala prihodke iz proračuna lokalne skupnosti. Pravilni podatki bi bili: A. Skupaj vsi prihodki 1.854.287,76 EUR, A.II. Denarni prispevki fizičnih oseb 315.490,81 EUR, A.II.1 Denarni prispevki fizičnih oseb za redno poslovanje strank po ZPolS (prvi odstavek 22. člena ZPolS), 307.565,61 EUR, A.V. Prihodki iz proračuna lokalne skupnosti 568.250,36 EUR, A.V.1 Prihodki iz proračuna lokalne skupnosti po 26. členu ZPolS 564.363,30 EUR.

2.1.1 Prispevki za redno poslovanje stranke po ZPolS

2.1.1.a Stranka SDS je v letu 2022 na redni transakcijski račun prejela denarna prispevka v znesku 230 EUR od fizičnih oseb, ki nista državljana Republike Slovenije, in protivrednosti teh prispevkov ni pravočasno nakazala v humanitarne namene.

Navedeno ravnanje ni v skladu s sedmim odstavkom 21. člena ZPolS, ki med drugim določa, da je prepovedano pridobivanje sredstev stranke iz prispevkov tujih fizičnih oseb, ter z devetim odstavkom 22. člena ZPolS, ki določa, da mora stranka prispevke, ki so ji dani v nasprotju z ZPolS, najkasneje v 30 dneh od prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

2.1.1.b Stranka SDS je v letnem poročilu na obrazcu P3 – Seznam prispevkov fizičnih oseb (v nadaljevanju: obrazec P3) pri razkritju prispevkov 3 fizičnih oseb navedla napačne zneske prispevkov, saj pri skupnem znesku prispevkov fizičnih oseb ni upoštevala vseh prispevkov fizičnih oseb za redno poslovanje po ZPolS. Stranka SDS tako v letnem poročilu ni razkrila vseh prispevkov fizičnih oseb, ki so v letu 2022 presegali višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije¹⁶. Med drugim tudi ni razkrila prispevka, ki ga je stranka SDS prejela na podlagi sklepa o financiranju. Gre za tako imenovano funkcionsko članarino, ki se uvršča med prispevke fizičnih oseb, v skladu z 22. členom ZPolS, ne glede na to, da je v notranjih aktih stranke imenovana kot "funkcionarska članarina". Pri tem prispevku stranki SDS po vsebini in njihovi pravni naravi ne gre za plačilo zneska, ki bi ustrezal pojmu članarine, za katero velja kot pogoj pridobitev in ohranitev članstva in s tem pridobitev upravičenj vseh oziroma vsakega izmed članov, temveč se dodatna članarina uvršča med prispevke fizičnih oseb.

Na obrazcu P3 bi stranka:

- poleg razkritega prispevka Bojana Podkrajška, Škedenj 2c, Slovenske Konjice v znesku 2.500 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 1.786,31 EUR,
- poleg razkritega prispevka Tomaža Kokota, Spodnja Brežnica 53, Poljčane v znesku 3.000 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 300 EUR,

¹⁵ In sicer je med prispevki fizičnih oseb napačno izkazala 430 EUR nedovoljenih prispevkov podjetij in tujcev ter 727,93 EUR prispevkov, ki spadajo med prihodke iz proračuna lokalne skupnosti.

¹⁶ Povprečna bruto mesečna plača na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za leto 2021 (leto pred letom, za katero se poroča) je znašala 1.969,59 EUR.

- poleg razkritega prispevka Iztoka Černoše, Florjan 126b, Šoštanj v znesku 2.700 EUR morala razkriti še njegov prispevek v znesku 1.100 EUR.

Skupna vrednost prispevkov, ki jih stranka SDS ni razkrila na obrazcu P3, znaša 3.186,31 EUR.

Navedeno ravnanje ni bilo v skladu s šestim odstavkom 22. člena ZPolS, ki je določal, da morajo biti v letnem poročilu stranke, če prispevki posamezne fizične osebe v skupnem znesku za leto, za katero se dela letno poročilo stranke, presegajo višino povprečne bruto mesečne plače, navedeni podatki o osebnem imenu in naslovu fizične osebe ter višina skupnega letnega zneska, ki ga je fizična oseba prispevala stranki.

2.1.1.c Stranka SDS v letnem poročilu na obrazcu P3 ni poročala o prejetih prispevkih 31 fizičnih oseb, čeprav znesek vseh nakazil teh fizičnih oseb v letu 2022 za redno poslovanje stranke presega višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije. Stranka SDS namreč ni razkrila vseh prispevkov fizičnih oseb za redno poslovanje po ZPolS. Med drugim tudi ni razkrila prispevkov, ki jih je stranka SDS prejela na podlagi sklepa o financiranju, v obliki tako imenovane funkcinarske članarine (več v točki 2.1.1.b).

Stranka SDS tako v letnem poročilu ni razkrila vseh prispevkov fizičnih oseb v naslednjih primerih:

- Klavdija Snežič, Neratova ulica 11, Maribor, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 13.500 EUR,
- Ciril Menart, Laze pri Borovnici 21a, Borovnica, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 10.050 EUR,
- Ana Ahac, Kolonija 1. maja 7, Trbovlje, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 7.000 EUR,
- Andreja Vidmar, Slovenska cesta 1, Ljubljana, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 5.000 EUR,
- Ivan Janša, Silova 13, Velenje, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.726,61 EUR,
- Danijel Krivec, Srpenica 37, Bovec, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 4.340,48 EUR,
- Janez Žlak, Klek 33a, Trbovlje, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 4.185 EUR,
- Jelka Godec, Ponikva 57, Šentjur, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 4.106,80 EUR,
- Tomaž Lisec, Boštanj 105, Sevnica, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.888,51 EUR,
- Anže Logar, Parmova ulica 40, Ljubljana, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.863,83 EUR,
- Suzana Lep Šimenko, Pobrežje 65c, Videm, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 3.854,70 EUR,
- Karmen Furman, Na Jožefu 49, Slovenska Bistrica, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 3.854,55 EUR,
- Franc Rosec, Lokovica 144a, Šoštanj, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.846,58 EUR,

- Jože Tanko, Breg pri Ribnici na Dol 82, Ribnica, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.824,67 EUR,
- Dejan Kaloh, Koroška Cesta 53d, Maribor, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.710,07 EUR,
- Branko Grims, Cesta Staneta Žagarja 39, Kranj, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.675,58 EUR,
- Alenka Jeraj, Na Pungart 11, Ig, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 3.640,73 EUR,
- Franci Kepa, Dolenjska ulica 10, Trebnje, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.560,35 EUR,
- Žan Mahnič, Blegoška ulica 20, Gorenja vas, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.496,13 EUR,
- Zvonko Černač, Ulica Vilka Kledeta 24, Postojna, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 3.102,17 EUR,
- Franc Breznik, Cogetinci 46, Cerkljenjak, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.864,94 EUR,
- Eva Irgl, Beblerjeva ulica 25, Vipava, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 2.858,93 EUR,
- Milan Zver, Janežovski vrh 37, 2253 Destrnik, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.820,00 EUR,
- Leon Cizelj, Hrastiče 22, Domžale, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.800 EUR,
- Janez Magyar, Glavna ulica 4, Lendava, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.606,49 EUR,
- Jožef Lenart, Žabjak 59, Ptuj, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.601,16 EUR,
- Anja Bah Žibert, Na Lazih 21a, Brezovica, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 2.588,46 EUR,
- Romana Tomc, Ob dolenski železnici 144, Ljubljana, ki je stranki SDS nakazala prispevke v skupnem znesku 2.250 EUR,
- Zoran Mojškerc, Šolska pot 6, Logatec, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.134,58 EUR,
- Martin Bratanič, Lamutova ulica 10, Brežice, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.100 EUR,
- Anton Šturbej, Ceste 73, Rogatec, ki je stranki SDS nakazal prispevke v skupnem znesku 2.036,87 EUR.

Skupna vrednost prispevkov fizičnih oseb, ki jih stranka SDS ni razkrila na obrazcu P3, znaša 123.888,20 EUR.

Navedeno ravnanje ni bilo v skladu s šestim odstavkom 22. člena ZPolS.

2.1.2 Prihodki od premoženja

2.1.2.a Stranka SDS je kot najemodajalka dne 5. 9. 2019 s fizično osebo sklenila pogodbo o najemu poslovnega prostora v skupni površini 16,48 m² na Trstenjakovi ulici 8 v Ljubljani, kjer je sedež stranke SDS. V 5. členu pogodbe je določeno, da mora najemnik mesečno plačevati najemnino v znesku 940 EUR, pri čemer so stroški vključeni v najemnino. V letu 2022 je najemnik stranki SDS skupaj plačal 11.280 EUR najemnine.

Ob upoštevanju primerjav s cenami tržnega najema opozarjamo na relativno visok znesek mesečne najemnine¹⁷. Na tak način stranka lahko prejme višje prispevke fizičnih oseb, ki so sicer omejeni na desetkratnik povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto.

¹⁷ Poročilo o slovenskem trgu poslovnih nepremičnin za obdobje 2020–2022, Geodetska uprava Republike Slovenije, marec 2023, str. 18 in 19; [URL: <https://trgnepremicnin.si/sl/periodicna-porocila/>], 16. 5. 2024. Povprečna mesečna najemnina za kvadratni meter nepremičnine v Ljubljani je zanašala 12,7 EUR. Ob upoštevanju velikosti najetega poslovnega prostora bi povprečna mesečna najemnina za poslovni prostor znašala 209 EUR.

2.2 Odhodki

Stranka SDS je v letnem poročilu za leto 2022 izkazala odhodke v znesku 3.065.298,86 EUR, ki jih je porabila za namene, ki jih prikazuje Tabela 2. Največji del odhodkov (63 %) predstavljajo odhodki rednega poslovanja stranke.

Tabela 2 Odhodki stranke SDS v letu 2022

Odhodki	Znesek v EUR	Struktura v % ¹⁾
I. Odhodki rednega poslovanja stranke	1.929.926,29²⁾	63,0
1. Stroški materiala in blaga	214.896,92	7,0
2. Stroški storitev	1.276.587,20	41,6
3. Stroški dela	277.486,71	9,1
4. Amortizacija	131.350,23	4,3
5. Rezervacije	0	0
6. Drugi stroški	29.568,97	1,0
7. Finančni odhodki	36,26	0
8. Drugi odhodki	0	0
II. Odhodki kampanj stranke	1.135.372,57³⁾	37,0
1. Volitve v državni zbor	661.782,00 ⁴⁾	21,6
2. Lokalne volitve županov	139.904,30	4,6
3. Lokalne volitve v občinske svete	312.185,39	10,2
4. Referendum 2022	21.500,88	0,7
Skupaj	3.065.298,86	100,0

Opomba: ¹⁾ Zaradi zaokroževanja na eno decimalno število pride v posameznih primerih do odstopanja v zadnji številki.

²⁾ Stranka SDS je v letnem poročilu za 11,98 EUR previsoko izkazala seštevek odhodkov rednega poslovanja stranke. Seštevek vseh odhodkov rednega poslovanja stranke znaša 1.929.914,31 EUR.

³⁾ Stranka SDS je seštevek odhodkov kampanj stranke izkazala za 0,04 EUR prenizko.

⁴⁾ Stranka SDS je v letnem poročilu za 252,20 EUR previsoko izkazala seštevek odhodkov kampanje za volitve v državni zbor, saj je poročala o znesku 662.034,20 EUR, čeprav iz poslovnih knjig stranke SDS izhaja, da so odhodki kampanje za volitve v državni zbor znašali 661.782,00 EUR.

Vir: letno poročilo stranke SDS za leto 2022.

2.2.1 Odhodki rednega poslovanja

2.2.1.a Stranka SDS je v letu 2022 s transakcijskega računa za redno poslovanje v 7 primerih poravnala stroške v skupnem znesku 43.459,19 EUR, pri katerih zaradi odsotnosti ustreznih in zadostnih dokazil nismo mogli preveriti, ali so bile storitve opravljene in da stroški niso nastali v povezavi z volilno ali referendumsko kampanjo, saj stranka SDS ni predložila dokazila o opravljeni storitvi.

V reviziji tako nismo mogli potrditi, da je stranka SDS vse stroške volilne oziroma referendumske kampanje poravnala izključno s transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumske

kampanje. Poravnava stroškov volilne oziroma referendumске kampanje s transakcijskega računa za redno poslovanje bi predstavljala kršitev prvega odstavka 16. člena ZVRK, ki določa, da mora organizator kampanje vse stroške volilne kampanje poravnati izključno s posebnega računa za volilno kampanjo.

2.2.2 Odhodki kampanj stranke

2.2.2.a Stranka SDS je v letu 2022 s transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumске kampanje v 8 primerih poravnala stroške v skupnem znesku 17.548,37 EUR, pri katerih zaradi odsotnosti ustreznih in zadostnih dokazil nismo mogli preveriti, ali so bile storitve opravljene in ali so stroški nastali v povezavi z volilno ali referendumsko kampanjo, saj stranka SDS ni predložila dokazila o opravljeni storitvi.

V reviziji tako nismo mogli potrditi, da je stranka SDS s transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumске kampanje poravnala izključno stroške volilne oziroma referendumске kampanje. Poravnava stroškov rednega poslovanja stranke s transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumске kampanje bi pomenila kršitev 15. člena ZVRK v povezavi s 16. členom ZVRK, ki določata, da so stroški volilne kampanje stroški, ki so potrebni za izvedbo volilne kampanje, in da mora organizator stroške volilne kampanje poravnati s posebnega računa za volilno kampanjo.

2.2.2.b Stranka SDS je prejela nadenarni prispevek pravne osebe v obliki izrednega popusta v višini 12 % oziroma v znesku 218 EUR in protivrednosti tega zneska ni nakazala v humanitarne namene.

Navedeno ravnanje ni v skladu s petim in desetim odstavkom 14. člena ZVRK, ki določata, da pravne osebe ne smejo financirati volilne kampanje in da mora organizator volilne kampanje prispevke, ki so mu dani v nasprotju z ZVRK, v 30 dneh od dneva prejema nakazati v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije.

Ukrep stranke SDS

Stranka SDS je izkazala, da je denarno protivrednosti nadenarnega prispevka, zbranega v nasprotju z ZVRK, v znesku 218 EUR naknadno nakazala v humanitarne namene.

2.3 Premoženje stranke

2.3.1.a Stranka SDS je v letnem poročilu (Bilanca stanja na dan 31. 12. 2021) pri nekaterih kategorijah izkazala zneske, ki so drugačni od otvoritvenih zneskov istih kategorij v poslovnih knjigah stranke na dan 1. 1. 2022. Skupni znesek ugotovljenih razlik znaša 21.449,31 EUR. Stranka SDS navedenih odstopanj ni pojasnila. V reviziji nismo mogli potrditi, da je v letnem poročilu izkazano stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev navedeno v pravilni višini.

Pojasnilo stranke SDS

Stranka SDS je pojasnila, da je do napak prišlo zaradi prehoda na novo programsko opremo, ki jo stranka uporablja za izdelavo letnega poročila.

2.4 Posojila stranke

Stranka SDS v letnem poročilu za leto 2022 ni izkazala posojil. V zvezi s posojili stranke SDS v reviziji nismo ugotovili nepravilnosti.

3. Mnenje

Revidirali smo pravilnost poslovanja **politične stranke Slovenska demokratska stranka** v letu 2022.

Mnenje s pridržkom

Ugotovili smo, da politična stranka Slovenska demokratska stranka v letu 2022 ni poslovala v skladu s predpisi v naslednjih primerih:

- protivrednosti prispevkov 2 tujih fizičnih oseb v skupnem znesku 230 EUR v 30 dneh od prejema ni nakazala v humanitarne namene, kot so določeni v zakonu, ki ureja humanitarne organizacije – točka 2.1.1.a;
- v letnem poročilu na obrazcu P3 – Seznam prispevkov fizičnih oseb ni razkrila vseh prispevkov fizičnih oseb, ki so v skupnem znesku 3.186,31 EUR presegli višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije – točka 2.1.1.b;
- v letnem poročilu na obrazcu P3 – Seznam prispevkov fizičnih oseb ni poročala o prispevkih več fizičnih oseb, čeprav je znesek vseh nakazil posamezne fizične osebe v letu 2022 za redno poslovanje stranke presegal višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, in sicer v skupnem znesku 123.888,20 EUR – točka 2.1.1.c;
- protivrednosti prispevka, ki ga je prejela od pravne osebe v obliki izrednega popusta v znesku 218 EUR, ni nakazala v humanitarne namene – točka 2.2.2.b.

Poleg nepravilnosti, navedenih v prejšnjem odstavku, v reviziji nismo mogli pridobiti ustreznih in zadostnih dokazov, na podlagi katerih bi bilo mogoče potrditi, da:

- so bile storitve v skupnem znesku 43.459,19 EUR, ki so bile plačane s transakcijskega računa za redno poslovanje stranke, opravljene in da stroški niso nastali v povezavi z volilno kampanjo – točka 2.2.1.a;
- so bile storitve v skupnem znesku 17.548,374 EUR, ki so bile plačane s transakcijskih računov stranke za lokalne volitve in referendumске kampanje, dejansko opravljene in so stroški nastali v povezavi z volilno kampanjo oziroma referendumsko kampanjo – točka 2.2.2.a;
- je v letnem poročilu izkazano stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev navedeno v pravilni višini, saj je stranka v bilanci stanja pri nekaterih kategorijah izkazala zneske, ki jih ni bilo mogoče uskladiti z njenimi poslovnimi knjigami, pri čemer je skupni znesek ugotovljenih razlik znašal 21.449,31 EUR – točka 2.3.1.a.

Poudarjanje zadeve

Opozarjamo na razkritje v točki 2.1.2.a, kjer je obravnavan najem poslovnega prostora za relativno visok znesek mesečne najemnine. Na tak način lahko stranka prejme višje prispevke fizičnih oseb, ki so sicer omejeni na desetkratnik povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto.

Razen vpliva ugotovljenih nepravilnosti na pravilnost poslovanja v letu 2022, ki jih navajamo v prvem odstavku, in možnega učinka negotovosti, navedenih v drugem odstavku, menimo, da je politična stranka Slovenska demokratska stranka v vseh pomembnih pogledih poslovala v skladu z Zakonom o političnih strankah in Zakonom o volilni in referendumski kampanji.

4. Priporočila

Politični stranki Slovenska demokratska stranka priporočamo, da:

- okrepi delovanje notranjih kontrol pri prepoznavanju nedovoljenih prispevkov ter zagotovi pravočasno vplačilo nezakonito pridobljenih prispevkov v humanitarne namene ali invalidskim organizacijam, kot so določene v predpisih, ki urejajo humanitarne ali invalidske organizacije, in so vpisane v razvid ali register humanitarnih ali invalidskih organizacij, ki ga vodi pristojno ministrstvo;
- okrepi delovanje notranjih kontrol pri razkrivanju vseh prispevkov posameznih fizičnih oseb, ki presegajo višino povprečne bruto mesečne plače na delavca v Republiki Sloveniji po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za preteklo leto;
- okrepi delovanje notranjih kontrol pri razmejevanju stroškov za redno poslovanje stranke in za volilne in referendumске kampanje;
- okrepi delovanje notranjih kontrol, na podlagi katerih bo zagotovila, da so končna stanja prejšnjega obdobja pravilno prenesena v tekoče obdobje;
- izvede revizijo računovodskih izkazov s ciljem potrditi, da ti resnično in pošteno prikazujejo stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena Zakona o računskem sodišču ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Stranki Slovenska demokratska stranka;
2. Državnemu zboru Republike Slovenije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si